

SKLENÍKOVÝ EFEKT

1. Zemská atmosféra obsahuje mnoho různých druhů plynu. Některé z nich se označují jako „skleníkové plyny“, protože udržují na naší planetě příjemnou teplotu. Tento jev se nazývá „skleníkový efekt“.

Dokáže určit, které z níže uvedených plynů patří do kategorie skleníkových plynů a které nikoli?

KYSLÍK (O₂)

METAN (CH₄)

DUSÍK (N₂)

VODNÍ PÁRA (H₂O)

OXID UHELNATÝ (CO)

OXID DUSNÝ (N₂O)

OZON (O₃)

OXID UHLIČITÝ (CO₂)

CHLOROVDÍK (HCl)

ARGON (Ar)

CHLORFLUORUHLOVDÍKY (CFCs)

HYDROFLUORUHLOVDÍKY (HCFCs a HFCs)

SKLENÍKOVÝ PLYN

NESKLENÍKOVÝ PLYN

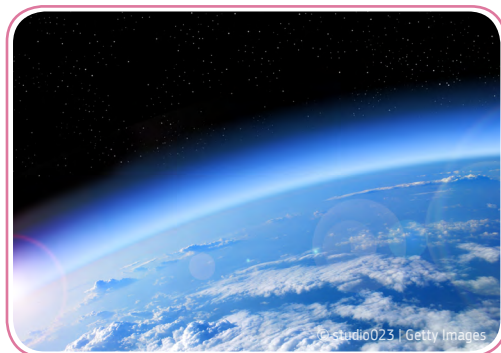
2. Ozonová vrstva je přirozená vrstva plynu vysoko v zemské atmosféře, která člověka a další živé organismy chrání před škodlivým ultrafialovým (UV) zářením. Silné skleníkové plyny zvané chlorfluoruhlovdíky však ozonovou vrstvu poškozují, a proto se mezinárodní společenství rozhodlo uzavřít v roce 1987 dohodu, která užívání těchto látek postupně zakáže. Jak se tato dohoda jmenuje?

MAASTRICHTSKÝ PROTOKOL

KJÓTSKÝ PROTOKOL

KINSHASKÝ PROTOKOL

MONTREALSKÝ PROTOKOL

SKLENÍKOVÝ EFEKT

3. Je to pravda? Určete, zda jsou následující výroky pravdivé, či nikoli.

Uhlík je všude kolem nás i ve všech živých organismech. **ANO / NE**

Uhlík je zcela statický, na jednom místě zůstává po tisíciletí. **ANO / NE**

Uhlík se vyskytuje ve vzduchu pouze jako plyn (oxid uhličitý neboli CO_2). **ANO / NE**

Oceány nemohou pohlcovat CO_2 , protože jsou kapalné a CO_2 je plyn. **ANO / NE**

Lidé uhlík vypouštějí při dýchání. **ANO / NE**

Uhlík vzniká při rozpadu a rozkladu odumřelých rostlin a uhynulých živočichů a vstřebává se zpět do země. **ANO / NE**

Tento proces se nazývá „uhlíkový okruh“. **ANO / NE**

Tuto křehkou rovnováhu mezi množstvím uhlíku v ovzduší, na pevnině i v moři narušuje lidská činnost. **ANO / NE**

Odlesňování tropických deštných pralesů způsobuje hromadění zásob uhlíku. **ANO / NE**

Zvyšující se množství oxidu uhličitého (CO_2) v atmosféře způsobuje růst teploty na Zemi. **ANO / NE**

4. Skleníkový efekt (zachycení tepla v zemské atmosféře) vytváří takovou teplotu (přibližně 15°C), která je důležitá pro zachování života na Zemi. Bez tohoto efektu (tj. pokud by Země neměla žádnou atmosféru) by teplota dosahovala mrazivých -18°C . Lidskou činností však vzniká obrovské množství plynů, jako je oxid uhličitý, které skleníkový efekt zvyšují a teplotu na Zemi zvyšují.

Vytvořme si skleníkový efekt.

CO BUDETE POTŘEBOVAT

dvě stejné sklenice
1 l studené vody
10 kostek ledu
jeden průhledný plastový sáček
teploměr

POSTUP

Vezměte dvě stejné sklenice a každou naplňte 500 ml studené vody.

Do každé sklenice přidejte 5 kostek ledu.

Jednu sklenici zabalte do plastového sáčku (to bude náš skleník).

Sklenici nechte jednu hodinu na slunci.

Změřte teplotu vody v každé ze sklenic.

Ve které sklenici je voda teplejší?

Plastový sáček působí jako skleníkové plyny v ovzduší. Pohlcuje část sluneční energie v podobě tepla. Toto teplo se pak hromadí uvnitř sklenice. Představte si tento efekt v masovém měřítku. A přesně to se děje v zemské atmosféře.